

Έτος Α' Αριθ. Φύλλου 1

Διευθύνεται
Από Έπιτροπή Νέων

Έπι της Ύλης:
Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΔΗΣ

Γραφεία: Σουλίου 12
Τιμή Φύλλου Δραχμὰί 2

Η ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

Είναι πολλά χρόνια που στην "Ηπειρο" δεν παρατηρείται καμιά αξιόλογη πνευματική εκδήλωση, καμιά τάση για ώραιους, κοινώφελους σκοπούς. Οι νέοι βυθισμένοι στην τέλεια διανοητική νάρκη, ούτε καν προέβαιναν σε μια σταθερή, αποτελεσματική προσπάθεια, που θα έσήμαινε την αναζωογόνησή τους και τον συγχρονισμό τους. Κι' ενώ σ' άλλους τόπους της Ελλάδας εκδίδονται τόσα φιλολογικά έντυπα (Θεσσαλονίκη, Ήράκλειο Κρήτης κλπ.) που συμπεριλαμβάνουν, προς τις ενέργειες των όμοιων σωματείων των φιλολογικών δίνον μιαν όψη πνευματικής ζωής, και επομένως, γενικής προόδου, έμεις συνεχίζαμε τόνον καιρό την απαρχαία μας και δεν προχωρούσαμε σε κάτι καινούργιο, άνθρωποι δεσμευμένοι από χίλιες κληρονομικές προλήψεις...

Η απόλυτη άποψη από την αντιπαθητική αυτή κατάσταση μας απαιτούσε και όριμένα έφοδια. Γίνηκαν πολλές προσπάθειες να φτιάσουν στόν σκοπόν αυτόν. Άλλες σιωπηλές, μόλις γινόμενες γνωστές—πόθοι στιγμιαίοι εύφανατίσιων—άλλες θορυβώδεις κι' ήλικαρες κι' άλλες, που άρχισαν να γίνονται έργο, αλλά σταμάτησαν (Έλλοπία).

Τό έντυπο, που από τώρα άρχίζοι την έκδοση φιλοδοξούμε να καταστή ή πνευματική έστία της Ήπειρου όση πενιχρή ζεστασιά κι' άν σκός πλξη στην άρη. Έμεις θέσαμε την φωτιά, αλλά θα την σudaυλίσουν, θα την φουντώσουν, παριστάμενοι, οι ίκανοί, άπ' όλα τα άκρα της Έπαρχίας μας.

Σε μια τέτοια έποχή, που παντού σήμανε την πρόοδο κι' έδω άρχισε να ώθη στην πνευματική αυτή άνάσταση στις ψυχές των φιλοπροόδων, ήρθαμε με τη βάσιμή μας μαχητικότητα, όρμη πουν' άπαράτητα στοιχεία, για την καθολική κατόρθωση ενός έργου, να εκδώσουμε τό «Ήπειρωτική Φύλλα». Έμβλημά μας έί- ναι ή συγκέντρωση της εργασίας των λογοτεχνών της Ή-

πειρου. Κι' άπ' αυτήν την συγκέντρωση θα γεννηθή ή κατάστασι, που όλοι ποθούμε.

Θα προσπαθήσωμε να κρατήσωμε τό έντυπό μας σε μια, όσο τό δυνατόν ψηλή θέση. «Ή τέχνη κυττάζει την μεγάλη άποστολή της. Όδηγεί. Άνοίγει προοπτικές. Συμβολίζει. Άνεβάζει τό συνηθισμένα νοητικά και αισθητικά επίπεδα από την εύκολία της απλότητας σε σοβαρά σύμβολα». Είναι λόγια ενός νέου κριτικού, συνετά και μετρημένα. Ή τέχνη δεν πρέπει να σημαίνει την κάθοδο εις τό χαμηλά νοητικά στρώματα αλλά ν' άκολουθή τον πολυσύνθετο δρόμο της. Αυτός είναι ό τρόπος που θα μπορούσε ή Κοινωνία να όφελήθη από την τέχνη. Γιατί τό μεγαλύτέρα γεγονός—πούναι αυτά, που τελούνται πιδ βαθεία στην ψυχή μας—για κατανόη- θούν, απαιτούν ως έφοδια από τον άναγνώστη άνάλογες ψυχικές ιδιότητες προς τον δημιουργό.

Αυτόν τον δρόμο θέλωμε ν' άκολουθήσωμε. Να κρατήσωμε τό έντυπο μας σ' ένα ύψος, άπ' τό λαό, που τό κύτταγμά του, άπ' τον καθένα να τον κάνει ν' αντιλαμβάνεται, πώς ή θέση αυτή είναι ποσορισμός σε κάθε άτομον και να όπλίζεται για τό ταξίδι μέσα στους λαβύρινθους της ακέψης.

Έλπίζομε, πώς ή προσπάθεια αυτή θα βρή εύμενή άπήχηση στον Ήπειρωτικόν κόσμον των γραμμάτων, που θα παρακολουθή μ' ενδιαφέρον την δύσκολη πορεία μας και θα συμβάλη, με όσα άπ' τά μέλη του μπορούν, σε μεγάλο έργο μας, συμπνύσσοντας τις δυνάμεις του με τις άμυδρές δικές μας.

Είναι ίερή ή προσπάθειά μας. Κλεί μέσα της παρ' όλη την ταπεινότητα, πόθους γεννημένους από άληθινή πίστι άπ' άγάπη για την πρόοδό μας. Ή ύποστηρίξη από τό κοινό θάνα ή δικαίωσι των πόθων μας, του ένθουςιασμού μας.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τόν περασμένο Μάρτη συμπληρώθηκε ένας χρόνος άκριβώς από τον θάνατο του Άλ. Πάλλη. Έξ άφορμής του θανάτου του, τό καλύτερα όνόματα των Νεοελληνικών γραμμάτων, άνθρωποι με κύρος και με αξία, μίλησαν για τη συμβολή του στην γλωσσικήν έσνάσταση, που θεμέλιωσε τό βάθος του Νεοελληνικού Πολιτισμού, μίλησαν για τον λογοτέχνη και τον μεταφραστή, μίλησαν, τέλος, για τον εύθύ και ίσιον Άνθρωπο, για τον καθαρό κι' άφωτισμένον πολεμιστή.

Στά Γιάννινα, στην πατρίδα του—«είμαι καταγωγής άπ' τά Γιάννινα» έγραφε με κρυφό καμάρι στην αυτοβιογραφία του—έγινε τον περασμένο Όκτώβρη φιλολογικό μνημόσυνο με όμιλήτη τον γυμνασιάρχη της Ζωσιμαίας κ. Χρ. Σούλη, ό όποιος ανέλυσε και τό γενεολογικό δέντρο των Πάλληδων. Και πρό όλίγου καιρού δημοσιεύτηκε στις έφημερίδες του τόπου μας ή είδηση, πώς στην προκυμαία της «Κυρά Φροσύνης» μέλλει να στηθή ή προτομή του, συντροφιά σ' έναν άλλον πάλι ποιητή και άγωνιστή, στόν ήρωα του Δρίσκου Α. Μαβίλλη. Τό γεγονός αυτό, που έαναφέρει στην μνήμη μας τον άξέχαστο λογοτέχνη, μας δίνει άφορμή να χαράξωμε λίγες γραμμές για τον Άνθρωπο και τό έργο του.

Ψυχάρης, Πάλλης, Έφταλιώτης. Νά, άληθινά, μια άγωνιστική τριαντορία, που δίχαια θα την ζήλευε κάθε άγώνας ιδεολογικός, που θα ήθελε να μην λησμονηθή, ν' άφίση όζες βαθείες στές ψυχές εκείνων, που άπευθύνεται. Κι' οι τρεις, ζώντας στο έξωερόκό, κι' αγαπώντας γι' αυτό με μεγάλη θέωση την Ελλάδα τους, άφιέρωσαν όλες τους τις δυνάμεις στον άγώνα για την έπικρατηση της «ιδέας». Κι' οι τρεις δεν υπάρχουν πια στην ζωή. Μ' αυτό όμως δεν θα πη, πώς λησμονήθηκαν, ή πώς πρότει να λησμονηθούν. Τά ζωντανά άτομα, οι λαοί, που θέλουν να ζήσουν έχουν Μνήμη, που ρίχνουν συχνά τον προβολέα τους στο παρελθόν, στην παράδοση κι' άποκτούν σύμβολα και παίρνουν νέες δυνάμεις για τον τραχύ δρόμο του μέλλοντος. Κι' αν σήμερα ό

Νεοελληνικός πολιτισμός τείνει ν' άποκτήσ η κάποια παράδοση, στοιχεία άναμφισβήτητα της παραδόσεως αυτής, αποτελούν κι' οι άγώνες για την δημοτική, κι' εκείνοι, που έπαιξαν σημαντικούς ρόλους σ' αυτούς μεταξύ των όποιών κι' ό Άλ. Πάλλης.

Ό Πάλλης είναι πολύπλευρη προσωπικότητα. Ποιητής, πεζογράφος, μεταφραστής, σχολιαστής της «Αντιγόνης» και των Εύαγγελίων, μαχητής, τέλος, που θέτει τον λόγο για έξυπνότητα των γλωσσικών του πεποιθήσεων. Ποιητής βέβαια. Τά παιδικά του θα μέινουν διαμάντια στην παιδική λογοτεχνία. Άσκει ν' αναφέρωμε, πώς σήμερα δεν υπάρχουν νεοελληνικά άναγνώσματα και σχολικά βιβλία, που να μην περιέχουν είτε τό «τέσσερα άδέρφια» είτε τες θανάσιες παραφράσεις του, άπ' τά Άγγλικά και Γαλλικά. Έξ άλλου πολλά, από τό τραγούδια του τά «Λογής-Λογής» (τό δεύτερο μέρος της μόνης του Συλλογής «Ταμπουράς και Κόπανος»), ό χωρισμός, ό Μεσολογγίτης, ό Κανάρης κτλ. αποτελούν για την όλοκάθαρη έμπνευσή τους, για τό γοργό και ζωντανό τους ρυθμό—νεράκι καθάριας κρυσταλλένιας πηγής—τοιμήματα, που θα μέινουν. Για τον Πάλλη—ποιητή έγραψε σχετικά ό Άγρας (περιοδ. «Ν. Έποχή» άρ. 2): «Ό Π. είναι ποιητική προσωπικότης. Δεν είναι μεγάλη, δεν είναι πολύπλευρη, γιατί ό Π. είναι έρασιτέχνης. Είναι όμως άνάγκη και έξεχαστή». Έγραψε όμως και πεζά ό Πάλλης. Τό μακροσκελέστα «Μρουσό» πρώτα, τις μεταφράσεις του έπειτα. Σήμερα, διαβάοντας τό πεζογραφικό του έργο σκοντάφτομε σε πολλές ακρότητες, σε πολλές άκατάσθητες φράσεις, που δεν τες δέχεται τό γλωσσικό μας αίσθημα. Άς είμεθα όμως δικαιοί. Άς παραγνωρίσωμε τό γεγονός, πώς έτρεπε οι πρώτοι δημοτικιστάδες να ναι αδιάλλατοι για να μπορούσαμε ήμεις σήμερα να χαίμε έτοιμο σχεδόν ένα γλωσσικό όργανο καλλιεργημένο, με πλούσιο λεξικό και κάποια ιστορία. Έπρεπε εκείνοι να γυρίσουν την στραβή ράβδο άπ' τό αντίθετο μέρος, για να έσιώση με τον καιρό. Έπρεπε «να κάνουν έκσι-

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ»

δεκαπενθήμερο λογοτεχνικό περιοδικό

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Εσωτερικού Δρχ. 50
Εξωτερικού δολ. 3

Χρηματικά έμβασματα:
«ΗΠΕΙΡ. ΦΥΛΛΑ»
Γωάννινα

Κάθε απόδειξη πληρωμής πρέπει να φέρη την σφραγίδα του περιοδικού

Το περιοδικό εις κανέ να δέν αποστέλλεται δωρεάν.

Διευθυντής Τυπογραφείου
MIX. ΡΟΥΜΠΑΣ
Σκουφά 10

νοι λάθη πολλά, για να κάνω με έμεις λιγότερα σήμερα λέγει επιγραμματικά ο κριτικός του Κλ. Παράσχος. Κατόρθωσε βέβαια ο Πάλλης να πάρη ένα ύψος τελείως λαϊκό. Η πεζογραφία του όμως δεν μπορεί να μείνη ως υποδείγμα σήμερα. Διαφέρει πολύ από την «πολιτισμένη» πεζογραφία των περισσοτέρων σημερινών μας πεζογράφων. Κι αυτό γιατί διηγετούσε σκοπούς κάθε άλλο παρά καλλιλογικούς, αισθητικούς.

Μία επίσης από τις σπουδαιότερες πλευρές κι' εκδηλώσεις του Πάλλη είναι κι' η μεταφραστική. Πλάδα, Κανή Διαδήκη, Κύ κλαπα, έμπορο της Βενετίας, Θουκυδίδης, αποσπασματα, α-ό την κριτική του άδολου λογιισμού του Κάντ κ. α. Τό κυριώτερο όμως απ' όλα, μεταφραστικός, α-ό ληθινά άδλος, είναι ή «Πλάδα» του. Κατόρθωσε να ξαναφέρει τους Όμηρικους ήρωες άτόφιους κοντά μας, κατόρθωσε «να ξαναχύση μέσα στο καλούπι της Νεοελ. ψυχής την όμηρική άρχαϊότητα» όπως πολύ σωστά σημειώνει ο Γιαννιός. Και τάλλα του μεταφράσματα είναι επίσης άξιο θαύματα. Και πρόπερσον όμολογήθηκε από όλους, πώς στην έπιτυχία του ανεβόσματος του «Κύκλωπα» απ' το «Εθνικός» συνέβαλε κατά πολύ κι' η μετάφραση του Πάλλη.

Τί όμως πρώτ' απ' όλα είναι ο Πάλλης; Οί κριτικοί του διαφωνούν: ο Ξενοπούλου τον θέλει μεταφραστή. «Δέν ήταν κυρίως

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΑΥΡΕΣ ΚΑΙ ΘΥΕΛΕΣ,

Του κ. Άλκη Καστρίτη

Κάποιος Έλληνας κριτικός έξε-άζοντας το ρόλο της προσωπικότητας στη ποίηση γράφει ανάμεσα σι' άλλα. «Η προσωπικότητα για την ποίηση είναι ο χρωματιστικός βαθμός που βαθαίνει, που πλουτίζει μελοποιεί μια ιδιαίτερη ποιητική φωνή.... Είναι τέλος ή δικαιολογία τόσων λόγων τόσων στίχων, τόσων στεναγμών!» Και νομίζω πώς ή συλλογή του κ. Καστρίτη μάς φανερώνει μια ιδιόρρυθμη ιδιοσυγκρασία, μάς προσφέρει μια καινούρια ποιητική φωνή, πού όσο άτελής και έμβρυώδης κι' άν είναι πάντως μάς ύπόσχεται πώς θά πάρη μια νέα κατεύθυνση στους στενούς και μονότονους χώρους της ποίησης μας.

Τόν κ. Καστρίτη, ως ποιητή, τον γνωρίσαμε από το 1930 άν μπορού να τον πω ποιητή με έκεινα τα κατασκευάσματα του... Τότε ένκυκλοφόρησε το μικρό βιβλιαράκι με παρά ένας έτοχος, ένας δαιμόνιος μεταφραστής γράφει. «Ο Νιρβάνας λέει: «Ο Πάλλης περιόσότερο απ' όλα κι' άπάνω απ' όλα είναι ο λεβέντης. Λεβέντης στόν χαρακτήρα του, στην σκέψη του, στο αίσθημά του, στην γλώσσά του και στην τέχνη του.» Για τον Τέλλο Άγρα ήταν «κυριότητα λόγιος, όλιγο ποιητής και καθόλου συγγραφέας». «Ο Ί. Παναγιωτόπουλος βρίσκει πώς κάτω απ' τον σοφό, τον μαχητή, τον μεταφραστή μένει ποιητής. «Ήταν κι' έμεινε στο βάθος του ποιητής». Για τον Κλ. Παράσχο, τέλος, μένει, πρώτ' απ' όλα έραστής μιας ιδέας. «Ερραστής με όλη τη θέρη, με όλη την δύναμη για θυσία άλλα και με όλες τις μονομέρειες των μεγάλων έραστών. Όλο τον κόσμο έχει κλείσει σε μια ιδέα: στην επικράτηση της δημοτικής».

Ο Πάλλης θά μείνη σάν ένα σύμβολο. Το σύμβολο του ανθρώπου, πού άφασκόθηκε με πίστη άκράδανη στις πεποιθήσεις του και στην αλήθεια τους. Άνθρώπου, πού το ψυχικό του κλίμα δέν είχε γνωρίσει ούτε στιγμή δέν άνεμο της άμφιβολίας. Η λιποψυχία και το δειλιάσμα ούτε καν τον είχαν άγγίξει. Πόσο έχει άνάγκη ή σημερινή γενιά ή γενιά των καταστρεμμένων ιδανικών και των σπασμένων νεύρων από τέτοιους ανθρώπους! Θά βρεθούν τάχα οί αντικαταστάτες τους;

Μ. Άσπραγγελίτης

τραγούδια, τραγούδια προσποιητά χωρίς καμιά έντονη έμπνευση και μορφικά πολύ άτεχνα. Είναι αλήθεια πώς απ' εκείνη τη συλλογή δέν περιμέναμε να βγούν οί «Αυρές και Θύελες». Γιατι μ' όλα τον άμειονεκτήματα το βιβλίο αυτό παράμεινε με κάτι πού άξίζει να το προσέξουμε.

Στο πρώτο του βιβλίο κυριαρχούσε μια ψεύτικη θλίψη πλασμένη μιμητικά ύστερα από το διάβασμα ρωμαντικών, κατάβαθα θλιμμένων τραγουδιών. Καμιά γνησιότητα στην έκφραση, σιό άίσθημα, στην έκλογή των θεμάτων. Κι' ύστερα από έξη χρόνια μάς παρουσιάζεται γνήσιος άπροσποίητος. Άφίνει τη μάσκα, την έξωψωτική τάχα μάσκα, πού προσφέρει, πού επιβάλλει ο μωδερίσμος μά πού χαντακώνει πάντα τα έργα του τεχνίτη χαρίζοντας τους την άνειλικρίνεια. Μάς έμφανίζεται ύστερα απ' το μάσισμό του στη ζωή ύστερα απ' τη σταθερή τοποθέτηση του ένώ του ως προς τα προβλήματα πού μάς κυκλώνουν. Μάς παρουσιάζεται σό νικητής απ' τον ψυχικό άγώνα, άξιος πού διηγή για τη χαρά, για την άνδρεψή φύση της ζωής, «Άνθρωπος πού ή άπαγοίτευση δέν τον συντρόφεινε πονθενά, άλλα τον άφισε άνερόκλητο να πλάθη τα δνειρά του. Καμιά νοσηρότητα, καμιά άπελπισμένη φωνή δέν ξεπηδά απ' την ποίησή του κ. Καστρίτη. Φαίνεται σάν να κρατίζει την καρδιά του πάντα νικηφόρα στις έσω τεχνικές πάλις πού τις περιφρονεί.

Κι' όταν ακόμα βρίσκεται στις πιο κρίσιμες στιγμές για την ψυχική του γαλήνη, όταν νιώθνη την έγκατάλειψη, την περιφρόνηση των γύρω του, άντι να λάβη τη συνηθισμένη παθητική στάση όρθώνεται κι' ανταποκρίνεται με τον τρόπο πού πού του φέρονται (Τράβα ψηλά). Το αίσθημά του ρωμαλέο άνυψώνεται με ρεβές έφράσεις, γυμνές από κάθε περιτύλι. Κι' είναι τόση ή πρόθεσή του να πρωτοτυπήσει όστε πολλές φορές καταλήγει σε άσκοπο βερμπάλισμό (Όρραμύς). Στους στίχους του και τους πιο δειλούς καλπάζει ό ένθουσιασμός πού τον κάνει να μη στρέφει τα μάτια του πίσω να γαληνεύη απ' τις τυχόν πικρές άναμνήσεις. Ό στίχος του κ. Καστρίτη άρκε-

ΤΩΡΑ Η ΖΩΗ...

Τώρα ή ζωή μου φαίνεται σάν [πρώτα πληχτική... Μήτε ή άγάπη δέν μπορεί να [με γλυκάνη λίγο... Είκονες πάλι θλιβερές μπροσ- [τά μου έστύλιζα κι' άδελφά μου μ' έξωσε μια [θλίψη πληχτική.

Ότι ως έχρες έπίστευα για ή [πέρτατο άγαθό, το είδασυντριμμένα και καπνό, [πού στάπειρο έσκορπίστη, «Όλα χαθήκαν μέσα μου, κι' [άπαντοχή και πίστη κι' άπόμεινα όλομόναχος στής [νύχτας τον βυθό.

Τώρα ή ζωή μάς φαίνεται μά [ταιη και περιττή δίχως σκοπό και έξωση φλό- [γα να με κινάη «Εμεινε μόνο μια καρδιά για [πάντα να πονάη και μια ψυχή, πού ούτε κι' αή [τη δέν έξερε τι ζητεί.

Όλμος Περάνθης

τά έξελιγμένα σχετικά με το πρώτο του βιβλίο, πού έπιπροσέφερε ή τέλεια άρρηθμία. Η έλλειψη της χασμωδίας είναι καθολική.

Άλλά κοντά στην καλή έμφάνισή του βιβλίου—πού πιστεύουμε πώς έπρεπε να συμπερίλαβη στίχους του ποιητή ύστερα από άύστηρη έκλογή γιατί κοντά σε καλά τραγούδια υπάρχουν κι' άλλα πού το έμεινώνουν την αξία—παράτηρούνται και κάτι μικροπρέπειες πού λογικά κρινόμενες ύποβιβάζουν τον ποιητή εις..... έμπορο των στίχων του. Δόγουν χαρά, έκτός απ' την άρεκή άφιέρωση κι' απ' τη σχετική με αυτή παραθετική σίχων πούνα το πιδ άδύνατο μέρος της συλλογής, στίχοι άνόητοι χωρίς καμιά τεχνική, μ' άχαλινωτα νοήματα κι' άνοστες τυμπανοκρουσίες, έκείνη ή έπιστράτευση—διάβολη—τόσων ποικίλων ειδών όνομάτων πού συναντάς σε κάθε άρχη ποιήματος σε προδίδε άσχημα....

Γ.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Τό άρθρο του κ. Κολβάτσο ο καταχωρήθηκε στη 8 σελίδα χωρίς να διορθωθεί λόγω τυπογραφικής άβλεψίας.

«Άπόφευγα την ταράχη, [τις έρημιές ζητούσα, γιατί είχα πόνο στην ψυχή [και λαύρα στην καρδιά μου, σιό πείσμα του δασκάλου [μου έκάθησε κοντά μου «Άγγελος πέρσωπη θεά καμα- [ρωμένη Μούσα».

Και παρακάτω συνεχίζει με την άυτή άντιπάθεια προς το δασκαλισμό της εποχής του. —«Φεύγατης είπα Μάγισσα, [τι θέλεις από μένα; —Ό δάσκαλος, έπινε αυτή, [«σού πάγωσε το αίμα Και έξακολουθεί, τελειώνοντας το ποίημά του: «ό ποιητής κι' ή μούσα».

Αί δάσκαλε, τους στίχους [μου δέ θέλω να τους κάνω θά γράφω κατηγόρημα, όσο [να έξω, θά γράφω, «Εσύ σαι τόσο άσχημος κι' [ή μούσα τόσο άρρατα!» Διαβάζοντας κανείς τους στίχους αυτούς του Ζαλοκώστα πριν διαβάσει τίποτε άλλο δικό του, θάλεγε: Νά τος, πώς έφέυγε από τα βρόχια της δασκαλσύνης και των λογισμάτων της εποχής του. Έχει μέσα του κάποια φλέβα ποιητική. Σολωμός βέβαια δέ θά είναι. Δέν έχει τό μεγάλα, διάπλατα φτερά για να πετάξη σε ψηλόν αιθέρα! Έχει όμως την ρευφεράδα την δροσερότητα, την ήρεμη, την γαλήνια έμπνευση, πού μπορεί να βγάλη έναν καλόν ποιητή. Δέν γενήθηκε σε περιβάλλον κομψόν δέν έζησε και δέν μορφώθηκε, όπως οί Σούτσοι σιμά σ' αλλές Φραγκομαθήμες ων, κι' άναθρεμμένοι με τις ιδέες της άύσεως, ούτε έπηρασμένοι ή τον από ιδέες έζενες κι' από ρωμαντισμό. Γράμματα ήξερε, τώως σπούδασε και λίγο περιστροφή. Άλλά κανείς δέ λημονά ούτε τον τόπο, πού γενήθηκε, ούτε το χωριό, πού άνατράφηκε, ούτε τις παραδόσεις και τους θρύλους, πού άκουσε από τις γερόντισες, κομμένος και γανουριζόμενος τις νυχτιές πλάγι στο παραγώνι, όταν ο τόπος του μάλιστα είναι γεμάτος από θρύλους και παραμύθια και είναι ή έστία, απ' όπου ξεπηδώντα ή δημοτική ποίηση, μάς δρώσει με τα καθάρια της νερά.

Έκεί ψηλά στα κατάρραχα των Τσουμέρκων, ένφτριγύρω άντηχούσαν τό τραγούδια των Κλεφτών και των Άρματωλών, έκεί στο Συρράκο στα 1805 γεννήθηκε. Μικρός έζωσε τον πάλλα κι' έπήρε το καρπουφύλι στόν όμο. Βρέθηκε μέσα στόν άγώνα, τον είδε, τον έζησε και του ά-

φισε τις ζωηρότερες άναμνήσεις. Άν έπαιρνε την πέννα τότε, τώως μάς χάριζε άν όχι βέβαια τους «έλεύθερους πολιτοκρημένους», άλλα και το ζωηρό, δυνατό και ποιητικό πάντοτε. Άλλ' ο Ζαλοκώστας φτάνει στην ώριμη ήλικία και δέν έχει γράψει άκμή τίποτε ή δέν έχει δημοσιεύσει. Την μάχη του Σοβολάκου πιδανός να την είχε γράψει νέος και κάτι άλλο άκμή άλλ' αυτό είναι προχειρότερες ήςστιγμής και νεανικά πρωτόλεια.

Για να μη γεννηθούν παρεξηγήσεις σχετικά με την άμεροληψία του περιοδικού τονίζουμε άνεπιφύλακτα πώς στις στήλες μας θάχει θέση κάθε έκλεκτή εργασία άντικειμενικά κρινόμενη. Οί εργασίες άνεγνωρισμένων λογοτεχνών θά δημοσιεύονται χωρίς να κρινθούν κι' αυτό γιατί θά εύθύνεται τ' όνομά των.

Η έμφάνισις του πρώτου τεύχους βέβαια δέ θά μπορέσει να ικανοποιήσει πάρα πολύ. Κι' αυτό για πολλούς, συνηθισμένους λόγους και γιατί ο κ. Χρηστοβασίλης βρίσκειται μακριά. Το δεύτερο τεύχος θά βγή με έκλεκτότερη συνεργασία, με κομψότερη έμφάνισις πού δέ θά δικαιολογή τις επιφυλάξεις μερικόν...

Περιμένει και γίνεται σαράντα πέντε χρόνων και τότε μονάχα μέσα σε μια άθηναϊκή κοινωνία και μια άτυσφοαιρα πολιτισμένη με φαναριστισμό και γράμματα, με άρχαιοπληξία και άερολογισμούς στις ιδέες, με έπίδραση ρωμαντισμού άσθενικού και παρανοημένου, άναμίκτου με δασκαλικήν άύστηρότητα και έπιβολήν, τότε αποφασίζει να φέρη στην μνήμη του και σάν όράματα και να χαράξη στο χαρτί έπικαλούμενος την Μούσαν και δικό χρονίας τον άσχημο δάσκαλο, καθώς λέγει.

Είταν άρα πιδ! Του κάκου! Ό δάσκαλος, όσον κι' άν τον είχε σιγνύσει ο Σολωμός με το γνωστό του διάλογο, ήταν άκόμη παντοδύναμος, ατός οδηγεί, συμβουλεύς, διευθύνει, διαφθείρει το αίσθημα τον καλλιτεχνικόν δημιουργεί διαγωνισμούς ποιητικούς στα Πανεπιστήμια με βραβεύα, επιβάλλει παντού την υπερεκαθαρεύουσα.

Κι' έτσι έπανεσε ή μαχητικότητα του Ζαλοκώστα. Δέν τον νικά τον δάσκαλο, ύποκύπτει σ' αυτόν και γράφει, γράφει άτελείωτα και του στέλνει τους στίχους του να τους δια-

βάση και παίρνει το βραβεύο. από τα χέρια του μ' ένα «εύγε!» Και είναι υπερέφανος κι' εύχαριστημένος.

Η ώρα του «πειρασμού» των πολιτοκρημένων στο Μεσολόγγι δέν διαφεύγει και τον Ζαλοκώστα, όπως τον άλλο, το μεγάλο, τον άφθαστο!

...Χρυσώνει την άνατολήν γλυκύ του όρόδο χρώμα και της Ήους μετέωρον έπι- [κρεμάται τ' όμμα και τρέμον λαμπυρίζει

από τους χτύπους τους βαρείς (έγώ σάς διακρίνω) δ' πρόμαχοι του γένους.

Ξέρει να την περιγράψει κι' αλλοίως, όταν δέν πρόκειται να τον βραβεύση ο δάσκαλος, άλλ' όταν θυμάται, ότι είδε και ξαναζωντανεύει μπροστά στα μάτια του:

Διπλούς έχθρους, σαράντα αύ (τοί με το σπαθί, το βόλι —πικρή θανάτου έαγορά—νε (χρούς έαπλουνών κάτω μαζί πλεγμένους σ' άγκαλιά (μορτωρικού θανάτου!

Εδώ είναι το παλληκάρι του Συροάκου, πού έώστηκε την πάλα και μπήκε στόν άγώνα.

Άλλά έκεί, πού φαίνεται καθαρά ή άπολυτροφή του, είναι όταν τον χτυπή ή συμφορά. Η μοίρα του δίνει άλύπητα χτυπήματα γυναικα, παιδιά, το ένα έπάνω στο άλλο, τρυφερόδια, με γαλύτερα ή μικρές κοπέλλες του πεθαίνουν, του φεύγουν μέσα από την άγκαλιά του κι' έρχεται ο πόνος φοβερός, σπαραχτικός, πού σίχζει την καρδιά, την κάνει κομμάτια, ο πόνος ο άβάσταχος άλλα και ο δημιουργός!

Ο Ζαλοκώστας γράφει και τα τραγούδια και απ' όλη την παραγωγή του, από χιλιάδες στίχους βραβευμένους, δέν μένει τίποτε άλλο άνάμεσά μας παρά τα τραγούδια αυτά, τα τραγούδια της είλικρινείας και του πόνου, πού θά μείνουν για πάντα στην φιλολογία μας (Στο φεγγάρι).

Κι' άφού μιλήσει για το ένα άγγελούδι μιλεί ο πονεμένος για το άλλο:

Τώρα πού ντύθηκε ή γή νυ- (φαιτικό στολίδι) «Αχ ναί—κι' ή θάλασσα χρύση λαμποκοπάει, πού πές σου στο θλίβερό ταξίδι.

Ο Ζαλοκώστας μιλεί μέσα στην ψυχή μας, στα αισθήματά μας, στόν πόνο μας και στην άγάπη μας και γι' αυτό θά μείνη και για καιρό άκόμη, και μετα-εύ μάς και στους άλλους κατόπι, άλλα μονάχα μ' αυτά τα τραγούδια του, τα λίγα τα είλικρινή, τα χειροφτεμένα από τον λογικότα του, πού σούς πρώτους στίχους του τόσο άντιπάθησε άλλα δέν μπόρεσε να γλυτώση έντελώς απ' αυτόν...

N....

Σημ. «Η. Φ.» Κάτω από τον έπίτιτλο αυτό θά προσπαθήσωμε να σκιαγραφήσωμε δλες τις λογοτεχνικές προσοπικότητες πού βγήκαν απ' την Ήπειρο. Οί σκιαγραφίες αυτές θά δημοσιεύονται περιοδικά γράμμένα από ειδικούς συνεργάτες μας.

Η ΑΝΕΠΑΝΤΕΧΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Ο Γιαννίδης είχε το πρώτο μαγαζί στη μικρή επαρχιακή πόλη. Όλοι το εκτιμούσαν τη χρυσή καρδιά. Κι' ο πιδ ταπεινός πελάτης του έννοιωθε την αγαθότητά του. Σβέλτος πετιόταν απ' τη ζυγαριά στο σάκι με τη ζάχαρι κι' απ' το γραφείο του στα ράφια. Ένα χαμόγελο γλυκό, γιομάτο καλωσύνη, έλαμπε στα χείλη του σε κάθε αγοραστή που θάρχόντανε. Κι' εκείνος έφευγε ίκανοποιημένος για να ξαναγορίσει την άλλη μέρα.

Ετσι έκανε τα λεπτά ο Γιαννίδης.

Αλλά την ευτυχισμένη του ζωή ήρθε να διαταράξει ένα οικονομικό του γεγονός. Η γυναίκα του ή Φωτεινή δε θα γεννούσε ποτέ. Κι' ο μόνος πόθος του Γιαννίδη ήταν να ιδήσει δίπλα του ένα μικρό αγοράκι που θ' άφινε τ' όνομά του και στην άλλη γενιά. Κι' ο πόνος του έλο και μεγάλωνε και του μαύριζε την ζωή. Για να τον μετριάσει αγοράζε ωραία πορτραίτα μικρών παιδιών και χρωματιστές φωτογραφίες που τις κρεμούσε στην κάμαρά του και ξεχνιόταν ώρεςλόγκη του ή Φωτεινή τα έβλεπε. Ελ' αυτά περιέργα με συναίσθηση όμως πώς φταίει... Μά τότελε τάχα κι' αυτή;

Ήταν ένα χειμωνιάτικο πρωί συγκερασμένο και παγερό. Ο βορρής εξακολουθούσε απ' το περασμένο βράδυ τ' άγριο φύσημά του. Ήταν ή ώρα που άνοιγαν τα μαγαζιά της μικρής πόλης.

Στο κατώφλι ενός μεγάλου μαγαζιού κάθονταν ένα κορίτσι κρατώντας από το χέρι ένα μικρό παιδί. Τα ρούχα τους ήταν παλιά και ξεσχισμένα και φαίνονταν πως είχαν κλάψει τα δυο παιδιά. Η όρφανία τάχα στελν αδέσποτα στους δρόμους της πόλης. Τό μαγαζί που κάθονταν ήταν του Γιαννίδη. Με μισάνοιχτες τις πόρτες ταχτοποιούσε κάτι παλιά χαρτιά άπάνω στο γραφείο του.

Αξαφνα άκούει απ' έξω ένα βαρύ στεναγμό που συνώδεφε μια κλαψιάρικη, φοβισμένη φωνή. Έρριξε μια ματιά απ' το φύλλο της πόρτας κι' ανεγνώρισε τα παιδιά της κυρα-Γιάννης, της χήρας απ' το κοντινό χωριό. Τότε θυμήθηκε πως πεθαίνοντας εκείνη—είχε μπουντιασει μια μέρα στο χωράφι που την έπιασε ή βροχή—άφισε τα παιδιά όρφανά στο κόσμο. Η καρδιά του λύγισε μπροστά στο ζωγραφισμένο πόνο άπάνω στα πρόσωπά τους έβγαλε αποφασισμένος μια γλυκειά φωνή, που προσπαθούσε πιδ πολύ να τή γλυκάνη λές για να μη τρεμάξει τα φτωχόπαϊδα.

Κοπέλλα μου θα κρύωσες με τ' αδερφάκι σου την περασμένη νύχτα. Πάμε στο σπίτι να ζεσταθής με το μικρό. Αυτό θα πεινά πολύ. Δες πώς τρεμουλιάζει!

—Πώς το λένε;
—Κωστάκη.
—Κι' έσ' ένα;
—Διέπη.

Σε λίγο ο Γιαννίδης μ' ήρεμη πιά την καρδιά κι' άποδιώγμένο τον παληό του πόνο προχωρούσε στο δρόμο έχοντας κοντά τους. Κι' ή γυναίκα του ή Φωτεινή τα έβλεπε. Ελ' αυτά περιέργα με συναίσθηση όμως πώς φταίει... Μά τότελε τάχα κι' αυτή;

Με τέτοιες σκέψεις έφτασε η πόρτα του σπιτιού. Την έσπρωξε και μπήκε με τα μικρά στο ισόγειο δωμάτιο. Εκεί βρήκε τη Φωτεινή να γνέθει κοντά στο παραθύρι. Τή καλημέρισε και τής είπε να φροντίσει για τα παιδιά και πως από τώρα θα καθόνταν στο σπίτι τους σάν αληθινά παιδιά τους. Η Φωτεινή παραξενεύτηκε για μια στιγμή μάλιστα να κάμνη έτι της είπε ο άνδρας της καταλαβαίνοντας πώς τον ξεφορτώνει απ' τον παληό του πόνο.

Πέρασαν από τότε κάμποσα χρόνια. Τό σπίτι άντηχούσε

απ' τα τραγούδια της Μερόπης που είχε αναλάβει το νοικοκυριό αφού διδάχτηκε πρώτα στην οικοκυρική Σχολή. Κι' ο Κωστάκης έδλο και προόδευε ο Γιαννίδης σκόπευε να το στείλη στο Γυμνάσιο κι' από κει στην Ίατρική. Τόχε καύμδ αυτό. Και χαϊρόνταν περισσότερο πιδ έβλεπε τον Κωστάκη να προσδεύη στα Γράμματα. Μά ήταν ικανοποιημένος και για ένα άλλο πράγμα: Πώς τ' όνομά του θα πάη και στην άλλη γενιά. Ο Κωστάκης με την έπιστήμη του θα τό δόξαζε. Αχ και να ζούσε να τον έβλεπε γιατρό! Έξω απ' το σπίτι ή πινακίδα θάγραφε μια μέρα με σεγάλα μαύρα γράμματα: «Κώτας Α. Γιαννίδης».

Ο Γιαννίδης μεθούσε απ' τη χαρά. Δέν άφινε την έγνοια του ούτε στιγμή απ' τον Κωστάκη που δείχνονταν πρώτος στο σχολείο.

Εκείνο το χρόνο ο Γιαννίδης άρρώστησε βαρεια. Ήταν

ΠΩΡΤΟΣ ΧΗΤΑΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ...

—«Κάποιον καιρόν αγάπησε μια κόρη έναν Νερό»....
Ε'τσι θ' άρχισης σάν γιαγιά, γίνης, το παραμύθι...
και θα μαζεύς τα παιδιά σου αν είν' απ' το Θεό γύρω στο τζάκι κρύβοντας τη θλίψη σου στα στήθη...

Κ' άντίκρυ έγώ σάν γέρος πιδ θα νοσταλγώ κάποιες στιγμές και θ' άναδέω στη γωνιά των χρόνων μου τη στάχτη και πότε θα κυτάξω Σε σάν παραλήψης τις κουφές λαχτάρες κάποιας άμορφης ζωής, με νέον άχτι...

Ω κι' αν δαγούσης κι' οι λυγμοί θα σε κρατήσουν σιωπηλή—μέρες πικρές κι' ανθρωπίνες κακίες—συνεχίζω...
Του «παρελθόντος» τ' άνοιχτό βιβλίο ξεφυλλίζω ως που ή καρδιά σου ζεσταθή μ' ένα μου γέρικο φίλι!

Και μες στο έξοδι το βουβό των χειμωνιάτικων ωρών σεμνή δουλεύτρα, άκούραστη μ' άράχνη θέ να ύφαινη, τους πέπλους τους τρισπόθητους των μακρινών χωρών: στερνό στολίδι—μη ξεχνάς—της σάρκας, που πεθαίνει...

....Θ' άχη συνέχεια άτέλειωτη το παραμύθι το παλιό. Μά που και πότε ή μοίρα μας θα βάλη την «τελεία»;
Νά συνεχίσω άργότερα σε ποιόν δ κλήρος απ' τους δυό; Φαντάστηκες για την στερνή φοιχή μας ειρήνια;

Θάν τα δικά μου τα μαλλιά πιδ άσπραν' απ' τα δικά σου; Θάν ης μοίρας θέλησης έγώ να πρωτοφύγω προτού χαρώ τον θεισμό, προτού γευθώ τον τρυγό; Νά σβυνα άργά σάν γέρος πιδ στη γέριχη άγκαλιά σου όντας τους γέριους καύμους θά πνίξης με στα στήθη...
ώ τι ωραία συνέχεια θάχη το παραμύθι.....

Περικλής Α. Κανούρης

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Συμπληρωματικά στα όσα γράψαμε για την έκδοσή μας θάχαμε να προσθέσωμε τὰ έξής: Τὰ «Ηπειρωτικά Φύλλα» κυρίως θά αποβλέπουν στη συγκέντρωση της φιλολογικής ήπειρωτικής εργασίας. Ο σκοπός μας όμως θά ήταν άναντίρρητα χαμηλός: κι' ο λόγος, γιατί εύρεία λογοτεχνική παραγωγή μ' ανώτερες αξιώσεις δέν παρατηρείται στην Ήπειρο. Και δέ θά είταν παρά μια άνθολογία πρωτοετών και τίποτε περισσότερο. Γι' αυτό με την ίδια προθυμία θά δεχώμαστε και λαογραφικές εργασίες, δημοτικά τραγούδια, από τα τόσα, πούναι άγνωρίστα, σκορπισμένα στα ότόματα του λαού. Από το έρχόμενο τεύχος έγκαινιάζονται ξεχωριστές στήλες, που θά δημοσιεύονται, με την δυνατό εύρύτητα, τὰ άποσπείλόμενα άνέκδοτα δημοτικά τραγούδια.

Η «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ».

Δέκα όλόκληρα χρόνια ή «Νέα Έστία»—που συμπλήρωσε το δέκατο ένατο τόμο της—με την ταχτική δεκαπενθήμερη έκδοσή της εξυπηρετεί τὰ Έλληνικά Γράμματα. Στα χρόνια, που άρχιζε να έκδίδεται ήταν αληθινά πρόβλημα ή ύπαρξη ενός σοβαρού λογοτεχνικού περιοδικού, της περιωπής της, που θά φερνε σ' άπικοινωνία τον άνυποστήριχτο συγγραφέα, προς τον άναγνώστη. Και σταθερή, χωρίς διαταγμούς, πάντοτε άτενίζοντας ρωμαλέα τον ψηλό σκοπό της, μέσα στις πλατει-

ές της σελίδας, έκλεισε τόσες εργασίες, ζωγράφισε όλα τὰ αξιοπρόσεχτα φιλολογικά γεγονότα, άνάδειξε από την άποθαρρυντική, για τὰ πρώτα θέματα, άφάνεια πολλά όνόματα. Η «Νέα Έστία» είναι το μόνο περιοδικό, που πρόσεξε, κατά την φράση του Άγρα, κοντά στα σύγχρονα και τ' αύριανά. Το κάθε της τεύχος θά χη από δυο-τρία όνόματα έντελώς άγνωστα ή συναντημένα μια-δυο άλλες φορές.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ «ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

Ο Κωστής Παλαμάς γιόρτασεν έφέτος τὰ ποιητικά του πενήντάχρονα. Και δέν είναι άδικο να είπη κανείς, πως ή γνησιότητα του ένθουςιασμού, που έπηκολούθησε, δέν είναι και τόσον... γνησία. Η έκτίμηση, ή μεγάλη, έστο, έπίτιμηση ενός έργου δέν πρέπει να έκδηλώνεται με τέτοιο θορυβώδη τρόπο. Αξία προσοχής είναι ή άπάντηση του κ. Χάρη, στους όργανωτές, που επέκριναν την ψυχρή στάση της «Νέας Έστίας» ότι «έμεις δέν παύομε να έκτιμούμε το έργο του ποιητή, έχομε όμως και τις άντιρρήσεις μας». Ο κ. Γ. Σκαρίμπας, γράφοντάς για τον Παλαμά, επ' εύκαιρία του γιορτασμού, λέγει, «όταν ζητήματα (τάχα) καλλιτεχνικά παίρνουν τον ρυθμό και την έκταση ψυχικής άντίθεσης, τέτοιας, που ή συζήτηση από πνευματική καταντάει, τέλος, κήρυγμα μανιφέστο, έφοδος, ή γνώμη γίνεται έπιχείρημα, το έπιχείρημα σύνθημα, και το σύνθημα δεισιδαιμονία και τύφλα. Στην τέχνη δέν υπάρχουν ζητήματα. Η τέχνη είναι πολύ άντικείμενο, ένθ το ζήτημα είναι—αυτό—ύποκείμενο. Νά όμως, που

δ Παλαμάς δημιούργησε ζήτηματα. Και παρακάτω:

«Εμείς οι νεώτεροι είμαστε το άντίρροπο δέος. Το έργο του θεοσοφικού λογιστικού, καθαρουνιστικού έθεσε, δια μέσου της τέχνης, το ζήτημα... Άντιπροσωπεί σήμερα την άντίθεση προς την όρμη της γενιάς μας, Στα ζητήματα ή άντίθεση άποτελεί το προοίμιο. Η αλήθεια—το δίκαιο θά βρεθί με το μέρος της νίκης. Κι' είναι δική μας αυτή». Παρ' όλα όμως αυτά, που νομίζομε, πως δίκαια γεννήθηκαν στα μυαλά τόσων, άξίζει να τονισθί πως ή τελευταία έκδοση των «Νέων Γραμμάτων άποτελεί παράδειγμα του έπιτέδου όπου έφτασε το ελληνικό περιοδικό. Εκτός από τὰ τόσα μικρά δημοσιεύματα, που πάρθηκαν από τον ελληνικό Τύπο, υπάρχουν και πέντε αναλυτικές μελέτες: «δ Παλαμάς άσκητής και μύστης» του Σικελιανού «Τρισύγενη—Μελένια—Θεοφανώ, τρεις γυναίκες οι τύποι του Παλαμά» του κ. Κ. Τσάτσου, «δ δωδεκάλογος του Γύφτου» έρμηνευτική μελέτη του κ. Ι. Συκουτρή «Τά παθητικά κρυφομυήματα κι' ο λυρισμός του Παλαμά» του Τέλλου Άγρα και ή μελέτη για τὰ «τραγούδια της πατρίδος μου» του Ρήγα Γκόφλη. Τό τεύχος από 250 σελίδες συμπληρώνεται από έπίμονη βιβλιογραφία του κ. Κασιμάτα λη.

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ
ΕΙΣ 5.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
τὴ περίφημο

θεαλιστικὸ
μυθιστόρημα τοῦ κ.
ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΝΕΛΗ
(Σισύφου)
«Η ΣΑΡΚΑ»
Ένα φοβερό ΕΠΟΣ τοῦ
κοινωνικοῦ μας ΒΟΡ-
ΒΟΡΟΥ.

Τὸ πλέον τολμῆρὸ βιβλίο
τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας
Ἀποανθήτῃ
«Γραφεῖα Πνευματικῶν Ὑλη-
ρεσιῶν» ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ
Μαυρομυχήλη, 2—Ἀθήνας.
Ἀρχ. 20

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Περ. Κανούρ. Λάβαμε τα κομμάτια σας δια μέσου του Α. Κ. Προτιμούμε το «παράμυθι» που μ' έλάχιστες διορθώσεις δημοσιεύεται. Αλλά γιατί δέν απαλλάσσετε το στίχο σας από τις χασμοδίες; Σε σας, έναν τεχνίτη ώριμο, μειώνουν την αξία. Εκτός πάλι αν δέν πιστεύετε σε τεχνική όπότε... πάμε πάσο. Αλλά γιατί δέ μάς στέλνετε τελευταία σας εργασία που πιστεύομε πως θάναυ και τελειότερη; Περιμένομε. Όσο για τις ένεργείες σας για τή διάδοση του περιοδικού εύχαριστούμε θερμά. Τό φύλλο σας άποστέλλεται.

Α λ. Κωνσ. Στίχοι έσ' κολοι, συνηθισμένοι, χωρίς να δηλώνουν πως προέρχονται από σας. Τίποτε προσωπικό, ή ποδ να ύπόσχηται πως θά φτιάξετε κάτι, δέ βλέπομε. Η τεχνική σας πιέζει πολύ. Μπορεί να γράφατε κάτι καλ' έτερο σε πεζό, γιατί έχετε λίγο στρωμένη φράση.

Περ. Γεωργ. Η μετάφρασή σας της «Άμαρυνλίδος» του Θεόκριτου ίσχυή. Αποδίδετε πολύ περιορισμένα το Βουκολικό πνεύμα του άρχαίου ποιητή. Πρέπει να έξερετε πως ο μεταφραστής που καταπιάνεται με μια μετάφραση πρέπει και νάχη κάποια ψυχική συγγένεια προς το δημιουργό. Μά σε πολλά ζητήματα ή μετάφραση είναι δυσκολώτερη κι' απ' τή δημιουργία. Χρειάζεται πέτρα, κα τοχή της γλώσσας και πρόπαντός θαθεία κατανόηση του μεφραζομένου. Κοττάχτε να γράψετε κάτι το πρωτότυπο.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΧΡΗΣΤΟΙ ΔΕΡΑΕΜΕΖΗ
Καθηγητοῦ Φιλολογίας
Μπότσαρη 21
Ἀναλαμβάνει τὴν τελείαν
κατάστησιν ἐπανεξεταστέων
δύων τῶν Γυμνασιακῶν τά-
ξεων εἰς τὰ Ἑλληνικά, Ἱ-
στορίαν, Λατινικά.

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Πάνε κάμποσα χρόνια τώρα, που παρακολουθώ βήμα προς βήμα την πνευματική ζωή της Ηπειρωτικής επαρχίας. Μας κατηγορήσαν, πώς δεν έχουμε καινούργια λογοτεχνία, πώς δεν αποχτήσαμε ένα Ηπειρωτικό μυθιστόρημα, πώς και η μικρές ελάχιστες αυτές έκδηλώσεις, που κυκλοφόρησαν τελευταία σε συλλογές, είναι μαρζαζαρισμένες σαν τα κοιμισμένα νερά της Δίμνης, χωρίς κάμια εσωτερική φλόγα. Δεν μας ρώτησαν όμως οι κύριοι αυτοί, αν υπάρχει κάμια προσπάθεια πιδ ευγενική, πιδ ανώτερη όπως την θέλουν. Δεν ανασκάλεψαν την στάχτη να δουν μήπως κρύβεται κάμια σπιθαμή. Κι' όλες αυτές η παρατηρήσεις και η κατηγορίες δε φανερώνουν, παρά άπειρους και επιφανειακούς παρατηρητές, νεαρούς πρωτόβαλτους παθολόγους που αποτυχαίνουν στη πρώτη του διάγνωση, χειρουργούς που το νιστέρι τρέμει στα χέρια τους και που κόβη ξώδεμα χωρίς να φτάνη θαθεία στον προορισμό του. Ένα τρεμάμενο αδύνανο χέρι που καταπιάνεται με τόσο λεπτά ζητήματα, ένα θαμπό, τέλος, μάτι που δε βλέπει πιδ μακριά. Όχι Κύριοί μου, δεν είναι όπως τὰ φαντάζεστε τὰ πράγματα, η διάγνωση σας είναι κακή και το πόρισμά σας επιπόλαιο και αβασάνιστο. Η Ηπειρωτική λογοτεχνία όπως παρουσιάζεται σήμερα αναιμική και ανήμπορη, κρύβει μιδ εσωτερική σπιθαμή, που αν βρεθῇ κάποιος να την υποδαυλίση, τότε θα ζωντανέψη, θα φουντώση, θα αχτινοβολήση και τὸ αχτινοβόλῳμά της θα φτάση μακριά, ίσως—ίσως ποὺ μακριά.

Ο Νέος λογοτέχνης στὸ σημερινὸ αἶώνα που κυριαρχεῖ ἡ βρωμερὴ ὕλη καὶ που γιὰ τὸ πνευματικὸ ἐγὼ δὲν ἐνδιαφέρονται παρά λιγοστοί, μετρημένοι, ἔχει νὰ παλαίψη καὶ νὰ παλαίψη σκληρὰ με πολλὰ ἐμπόδια καὶ πρὸ παντὸς με τὸ πῶς καὶ πρὸς τὴν ζωὴν του. Ἄλλοι τοῦ ἀν χρησιμοποίησαν τὸ πρῶτον τὸ τάλεντο του. Ἄν δὲν τὸν καλέσῃ τὰ εἰρωνικά με-

διάματα καὶ τὸ σαρκασμὸν τῶν ἄλλων, ἀσφαλῶς θὰ προκαλέσῃ τὸν οἶκτο.

—Τὶ προσδόντα ἔχετε; Ἀς τολμήσῃ λοιπὸν ὁ λογοτέχνης νὰ ἀπαντήσῃ «εἶμε ποιητὴς ἢ διηγηματογράφος». Δὲ θὰ ἀκούσῃ παρά τὴν διαβολεμένη ἐπωδὸν χά...χά...χά...δὲ στέκει καλὰ ὁ ἄνθρωπος.

Κι' ἂν βρεθῇ κανένας ποὺ νὰ μὴ γελάσῃ μ' αὐτὸ. Θὰ τὸ κἀνῃ ἀπὸ οἰσμοῦ.

Κι' ἂν τὸν συγχαρῇ γιὰ τὰ ποιήματα ἢ γιὰ τὴν προσπάθειά του. Ἀς μὴ τὸν πιστέψῃ. Σίγουρα θ' ἀκουσε κάποιον ἄλλο—γιατί δὲν εἶναι ὅλοι τὸ ἴδιο, ὑπάρχουν καὶ λίγοι ποὺ δὲν εἶναι ψευδοδιανοούμενοι νὰ τὸν ἐπαινῇ καὶ τοῦτο τὸ ἐπαναλαμβάνει γιὰ νὰ μὴ ὑστερήσῃ.

—Ὁραῖα τὰ τραγοῦδια σου, ἀγαπητέ μου, πολὺ ὠραία, τὸ τάδε μόκανε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση. Μὰ τί τὸ θέλεις σὲ τί ὀφελῇ. Ἀφοῦ στὸ μπαξεβάνο ποὺ ἔσπερνε ἕνα στρέμμα κρομύδια, κάποιος ἔμπορος θὰ παρυσιασθῇ νὰ τοῦ δώσῃ μὴ τιμὴ, ἔστω καὶ ξευτιλισμένη. Ἐνῶ στὸν καὶμένο τὸ λογοτέχνη, ποὺ νὰ συνέβαινε αὐτὸ... νὰ περῶν καὶ τὰ τραγοῦδια του κάποια τιμὴ ἔστω κι' ἴσα με τῶν κρομυδιῶν.

Ὁ λογοτέχνης ἔχει τὴν τύχη τοῦ τσιντζιρα. Τραγοῦδαί ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὡς τὸ θράδυ προκαλεῖ τὰ ξαλαφρωτικὰ ἀναστενάγματα τῶν ἀναγνωστῶν μ' ἄλλα λόγια συντελεῖ στὴν ἐκπνοὴ ἀνθρωπίνου ὁξέως καὶ στὴν ἐκπνοὴ ὁξυγόνου γιὰ τοὺς ἄλλους, χωρὶς νὰ προμηθεύει καὶ τίποτε γιὰ τὴν πικραδαρμένη του. Κι' ὕστερα σοῦ λένε πῶς οἱ ποιητὲς εἶναι ὀδηγοὶ καὶ φωτοδότες τῶν λαῶν καὶ ἀθάνατοι, ἐνῶ πεθαίνουν τόσο γρήγορα ἀπὸ τὴν πείνα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο ἢ ὑπόστασις κάθε ἔθνους νὰ ἐξαρτάται ἀπὸ τὴν λογοτεχνία.

Λογοτεχνία σ' ἄλλα μέρη θὰ πῇ χρῆμα καὶ ὑπόληψη καὶ πλοῦτος. Λογοτεχνία ἐδῶ θὰ πῇ φτώχεια καὶ κακομοιριά καὶ καταφρόνια. Καὶ πῶς δὲν ἔχομε θλιβερά παραδείγματα...

Ὁ λογοτέχνης λοιπὸν γιὰ ν' ἀναπτυχθῇ χρειάζεται κατὰ ληλο ἔδαφος. Καὶ τότε καὶ τὸ μόφιό μυθιστόρημα θὰ παρουσιαστῇ, καὶ τὸ τραγοῦδι θ' ἀντηχήσῃ νευρωμένο καὶ τὸ διήγημα θὰ κυλίσῃ κατακάθαρο γιὰ νὰ μᾶς πῇ κάποιο παραμῦθι. Μακριὰ ἀπὸ φορμαλισμό, ἀπ' τὴ μίμηση, ἀδέσμευτο ἀπὸ κάμποσες τεχνικὲς πρόληψεις, χωρὶς τίς ρωμαντικὲς μακρυλογίες καὶ τίς πληχτικὲς ἐπαναλήψεις καὶ θὰ ὑψωθῇ ὡς τὸ ἑβδόμο οὐράνιο παναρμόνιο, κατὰκάθαρο, συγχρονισμένο. Καὶ πρῶτα-πρῶτα τὸ λογοτέχνη πρέπει ἢ καλλίτερα ἔχη ὑποχρέωση νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ νὰ τὸν ἐνοτερηστῇ ὁ τύπος, ὁ τύπος δέβεια ποὺ θέλει νὰ σταθῇ στὸ ὕψος του. Καὶ δεύτερα νὰ τὸν συνδράμῃ τὸ ἐκδοτικὸ σπῆτι. Ἐχουν ἀνάγκη τὰ Γιάννινα ἀπὸνα καλὸ καὶ γερὸ ἐκδοτικὸ σπῆτι καὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Διευθυντὴς νὰ εἶναι διανοούμενος γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ξεχωρίσῃ τίς ἀξίες καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὰ τάλεντα. Ἀλλὰ γιὰ νὰ γείνη αὐτὸ τὸ ἐκδοτικὸ σπῆτι χρειάζεται κάποιος χρηματοδότης. Μὰ τὸ χρῆμα σήμερα διατίθεται ἄλλοι κι' ὄχι γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Ἐπρεπε νὰ κρατοῦσα βούρδουλα στὰ χέρια μου κι' ὄχι πείνας γιὰ νὰ ὑπενθύμιζα σὲ κάμποσους τὸν προορισμό τους, τὸ πνευματικὸ τους ἐγὼ, ποὺ τὸ χουν πετᾶξιν στὰ σκουπίδια πνιγμένον ὀλάκαιρον στὴ λάσπη τῆς ὕλης κι' ἄς φώναζε ὅσο ἤθελε ὁ Φρούντ «πῶς κάθε ἄνθρωπος στὸ ὑποσυνείδητό του εἶναι ποιητὴς».

Λάκης Κολβάτσος

ΣΗΜ. Τῶν «Η. Φ.» Ἡ ἀδιαφορία τοῦ κοινοῦ καὶ τὸ ἐντελὸς ἀποθαρρυντικὸ περιβάλλον τῆς ἐπαρχίας γέννησε τίς γραμμὲς αὐτὲς τοῦ κ. Κολβάτσου. Διατυπώνει πολλὰς ἀλήθειες παρ' ὅλο τὸν κάπως ἐπιθετικὸ χαρακτήρα τοῦ γραφίσματος τοῦ ποὺ δικαιολογεῖται νομίζομε ἀπὸ τὴν γενικὴ ἔλλειψη στὸν τόπο μᾶς κάποιου πνευματικῆς κίνησης ποὺ συνεχίζεται παρ' ὅλην τὴν παρούσα διανοουμένην.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΠΟ ΚΡΑΣΙ.....

(νεανικὸ τραγοῦδι)

Ἀπὸ κρασί δὲν μέθυσαν πο
[τὰς
Κι' ὅσο κι' ἂν πιῶ δὲν θὰ
[μεθύσω
Ἄλλ' εἶμαι μεθυσμένος ἀπὸ
[χτὲς
Ποῦρθα κοντὰ σου νὰ καθῇ
[σω .

Μέ μέθυσες ἡ ἀγάπη σου ἡ
[γλυκειά,
Σκλάβος σου ἔγεινα ὁ καὶ
[μένος
Κι' ἐνῶ κρασί δὲν ἔπια οὐ
[δὲ σταλιά,
Νοιώθω πῶς εἶμαι μεθυ
[σμένος!

Ὡ τί ζωὴ ἀληθινὴ χρυσή,
Τι βίος πανευτυχισμένος
Νᾶναι κανένας ὄχι ἀπὸ κρα
[σί,
Ἄλλ' ἀπ' ἀγάπη μεθυσμέ
[νος.

(ἀνέκδοτο)

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΔΗΣ

Ο ΒΡΑΧΟΣ

«Ένας βράχος στὸ γιὰλό
—Θέ μου τὸ κουράγιο δό
[σμου—
Ένας βράχος τὸ γιὰλό
κι' ὁ καὶμὸς του εἶναι καὶ
[μὸς μου

Μαῦρες τρικυμίες τὸν τρεῶν
—Πόσες θάρεθουν καὶθὰ φύ
[γουν—
Μαῦρες τρικυμίες τὸν τρεῶν
μαῦρες καταχνιὲς τὸν πνί
[γουν

Κι' ὅμως στέκεται θεριὸ
κι' ὅλα τ' ἀψηφάει στο χάσμο
Κι' ὅμως στέκεται θεριὸ,
γειὰ σου περιφάνεια μ',
[γειὰ σου

Ένας βράχος στὸ γιὰλό.
—Θέ μου, τὸ κουράγιο δό
[σμου—
καὶ τὸ μαῦρο του κορμὶ
σάπια εἶδα τὸ εἰζώνει.

Κι' εἶμαι ἐγὼ, ποὺ ἡ τρικυ
[μιά
τῆς ζωῆς με περιζώνει.
Ένας βράχος στὸ γιὰλό,
στὸν γιὰλὸν ὅλον τοῦ κόσμου!

Τάκης Τσιάνκος

